Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2025/3966

20.8.2025

ODPORÚČANIE RADY

z 8. júla 2025,

ktorým sa Fínsku umožňuje odchýliť sa od maximálnych mier rastu čistých výdavkov stanovených Radou podľa nariadenia (EÚ) 2024/1263

(aktivácia národnej únikovej doložky)

(C/2025/3966)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a najmä na jeho článok 26,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

keďže:

(1) Hlavnými prvkami zreformovaného rámca správy hospodárskych záležitostí EÚ je nariadenie (EÚ) 2024/1263 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade spolu so zmeneným nariadením (ES) č. 1467/97 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku ([2]) a zmenenou smernicou Rady 2011/85/EÚ o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov ([3]). Cieľom tohto rámca je podporovať zdravé a udržateľné verejné financie, udržateľný a inkluzívny rast a odolnosť prostredníctvom reforiem a investícií a predchádzať nadmerným deficitom verejných financií. Podporuje sa ním preberanie zodpovednosti zo strany členských štátov so zameraním na strednodobý horizont, sprevádzané účinným a koherentným presadzovaním pravidiel.

(2) Maximálne miery rastu čistých výdavkov stanovené v odporúčaní Rady v súlade s článkom 17 ods. 1 alebo článkom 19 nariadenia (EÚ) 2024/1263 sú jedinou operatívnou referenciou pre ročný fiškálny dohľad nad jednotlivými členskými štátmi a sú ústredným prvkom nového rámca správy hospodárskych záležitostí. Maximálnymi mierami rastu čistých výdavkov, ktoré sú stanovené v uvedenom odporúčaní Rady, sa stanovuje rozpočtové obmedzenie v trvaní štyroch alebo piatich rokov, ktoré je založené na štvorročnom období úprav, ktoré možno predĺžiť o ďalšie obdobie najviac troch rokov.

(3) Rámec poskytuje flexibilitu pri uplatňovaní pravidiel v prípade výnimočných okolností mimo kontroly členských štátov, ktoré výrazne ovplyvňujú verejné financie, v súlade s článkom 26 nariadenia (EÚ) 2024/1263. V takomto prípade môže Rada, a to na žiadosť členského štátu a na odporúčanie Komisie založené na jej analýze, v lehote štyroch týždňov od odporúčania Komisie prijať odporúčanie, ktorým sa členskému štátu umožní odchýliť sa od jeho maximálnych mier rastu čistých výdavkov stanovených Radou, ak i) existujú výnimočné okolnosti mimo kontroly členského štátu, ktoré ii) výrazne ovplyvňujú verejné financie dotknutého členského štátu, a to iii) za predpokladu, že takáto odchýlka v strednodobom horizonte neohrozí fiškálnu udržateľnosť. Rada má časovo obmedziť trvanie takejto odchýlky.

(4) Hlavy štátov alebo predsedovia vlád, ktorí sa stretli 10. – 11. marca 2022 vo Versailles, sa vzhľadom na vojenskú agresiu Ruska voči Ukrajine zaviazali posilniť európske obranné spôsobilosti. Tieto ciele boli zopakované v Strategickom kompase pre bezpečnosť a obranu. Európska rada vo svojich záveroch o európskej obrane zo 6. marca 2025 uvítala zámer Komisie odporučiť koordinovanú aktiváciu národnej únikovej doložky v rámci Paktu stability a rastu ako okamžité opatrenie.

([1]) Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/2024-04-30).
([3]) Smernica Rady 2011/85/EÚ z 8. novembra 2011 o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/2024-04-30).

(5) Komisia vo svojom oznámení z 19. marca 2025 ([4]) vyzvala všetky členské štáty, aby koordinovaným spôsobom využívali flexibilitu, ktorú poskytuje národná úniková doložka, s cieľom maximalizovať vplyv na obranné spôsobilosti EÚ. Cieľom tejto flexibility je uľahčiť prechod na vyššie úrovne výdavkov na obranu pod podmienkou, že to v strednodobom horizonte neohrozí fiškálnu udržateľnosť. V uvedenom oznámení sa opisuje, že aktivácia národnej únikovej doložky by členským štátom pri schvaľovaní strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánov alebo pri stanovovaní nápravnej trajektórie v rámci postupu pri nadmernom deficite umožnila odchýliť sa od maximálnych mier rastu čistých výdavkov stanovených Radou, pokiaľ je táto odchýlka opodstatnená zvýšením výdavkov na obranu v porovnaní s referenčným rokom a pokiaľ ročné prekročenie do roku 2028 nepresiahne 1,5 % HDP. Zvýšenie nad rámec tejto hodnoty by podliehalo bežnému posudzovaniu súladu. Stanovenie takéhoto maxima je potrebné na zabezpečenie toho, aby nebola ohrozená fiškálna udržateľnosť a aby všetky členské štáty pri prechode na vyššiu úroveň výdavkov na obranu zároveň mohli využívať túto flexibilitu. Presné sumy sa určia, keď budú k dispozícii výsledky rozpočtového hospodárenia, aby sa zabezpečilo, že dodatočná flexibilita sa použije len na zamýšľaný účel.

(6) V odporúčaní Rady z 21. januára 2025 ([5]) sa schválila trajektória vývoja čistých výdavkov Fínska.

(7) Fínsko 30. apríla 2025 predložilo Rade a Komisii žiadosť o aktiváciu národnej únikovej doložky.

(8) Fínsko vo svojej žiadosti uvádza, že v kontexte zvýšeného geopolitického napätia predstavuje pokračujúca útočná vojna Ruska proti Ukrajine a s tým súvisiace ohrozenie európskej bezpečnosti existenčnú výzvu pre Úniu, v dôsledku čoho je nevyhnutné výrazne zvýšiť výdavky na obranu. Táto situácia predstavuje výnimočné okolnosti mimo kontroly každého členského štátu.

(9) Fínsko vo svojej žiadosti uvádza údaje o celkových výdavkoch na obranu (tabuľka 1). Okrem toho Fínsko uznáva, že jeho strednodobý plán už zahŕňa výrazné zvýšenia výdavkov na obranu v nadchádzajúcich rokoch. Zvýšenie výdavkov na obranu preto výrazne ovplyvňuje verejné financie Fínska.

Tabuľka 1: Celkové výdavky na obranu vo Fínsku

	2021 a	2022 a	2023 a	2024 b	2025 c
Celkové výdavky verejnej správy na obranu (% HDP)	1,2	1,2	1,4	1,6	2,1

Zdroj: a: Eurostat; b: informácie, ktoré Rade a Komisii poskytlo Fínsko.

(10) Fínsko odhaduje, že zvýšenie celkových výdavkov na obranu ako pomeru k HDP v rokoch 2021 až 2025 bude predstavovať rádovo 0,9 percentuálneho bodu, a preto prispeje k zhoršeniu salda verejných financií a zvýšeniu verejného dlhu.

(11) Ak by všetky ostatné ukazovatele ostali konštantné, zvýšenie výdavkov počas obdobia, na ktoré sa vzťahuje národná úniková doložka, povedie do konca tohto obdobia k vyššiemu verejnému dlhu a vyššiemu deficitu. Z orientačných prognóz, ktoré vypracovala Komisia, a za predpokladu, že do roku 2028 dôjde k lineárnemu využitiu úplného zvyšovania výdavkov verejnej správy, ktoré povoľuje toto odporúčanie, vyplýva, že v roku 2028 bude pomer deficitu k HDP o 2,1 percentuálneho bodu vyšší a pomer dlhu k HDP o 4,4 percentuálneho bodu vyšší než v prípade, keby čisté výdavky rástli v súlade s trajektóriou stanovenou v odporúčaní Rady C/2025/656. V tejto situácii by pravdepodobne bola nutná dodatočná fiškálna úprava po období aktivácie národnej únikovej doložky, aby sa splnili požiadavky fiškálneho rámca vrátane zabezpečenia toho, aby pomer dlhu k HDP dosiahol alebo si udržal hodnoverne klesajúci trend, alebo aby zostal v strednodobom horizonte na obozretnej úrovni pod 60 % HDP a aby sa deficit v strednodobom horizonte znížil pod úroveň 3 % HDP alebo pod touto referenčnou hodnotou zotrval. Fínsko uznáva, že v budúcnosti si štrukturálne vyššie výdavky na obranu môžu vyžadovať politiky zamerané na zachovanie fiškálnej udržateľnosti a dodržiavanie fiškálnych pravidiel v strednodobom horizonte. Obmedzeným predpokladaným zvýšením úrovne deficitu a dlhu, ku ktorému dôjde v dôsledku národnej únikovej doložky, ako aj záväzkom orgánov vykonať potrebnú úpravu s cieľom splniť všetky požiadavky fiškálneho rámca v ďalšom kole plánov sa zabezpečí zachovanie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.

([4]) Oznámenie Komisie [C(2025) 2000 final] z 19. marca 2025.
([5]) Odporúčanie Rady z 21. januára 2025, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Fínska (Ú. v. EÚ C, C/2025/656, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/656/oj).

(12) Pri stanovovaní trajektórie vývoja čistých výdavkov stanovenej Radou sa zohľadnilo ochranné opatrenie týkajúce sa udržateľnosti dlhovej služby a ochranné opatrenie týkajúce sa odolnosti deficitu, ktoré sú stanovené v článkoch 7 a 8 nariadenia (EÚ) 2024/1263. Povolená odchýlka by sa mala vypočítať bez vplyvu ochranného opatrenia týkajúceho sa udržateľnosti dlhovej služby a ochranného opatrenia týkajúceho sa odolnosti deficitu. Tieto ochranné opatrenia boli v nariadení (EÚ) 2024/1263 stanovené preto, aby sa zabezpečilo, že členské štáty vykonajú minimálnu fiškálnu úpravu, a môžu byť prísnejšie, než sa vyžaduje v prístupe založenom na udržateľnosti. Tým, že sa tieto ochranné opatrenia nezohľadňujú pri rozhodovaní o flexibilite, ktorú možno poskytnúť počas aktivácie národnej únikovej doložky, sa zabezpečí, aby sa podmienka udržateľnosti národnej únikovej doložky uplatňovala rovnako na všetky členské štáty. Komisia sa domnieva, že ak by sa nezohľadnil vplyv ochranného opatrenia týkajúceho sa udržateľnosti dlhovej služby a ochranného opatrenia týkajúceho sa odolnosti deficitu, maximálne miery rastu čistých výdavkov stanovené Radou by zodpovedali hodnotám uvedeným v tabuľke 2.

Tabuľka 2: Maximálny rast čistých výdavkov s ochranným opatrením týkajúcim sa udržateľnosti dlhovej služby a ochranným opatrením týkajúcim sa odolnosti deficitu a bez nich (ročné a kumulatívne miery rastu v nominálnom vyjadrení)

		2025	2026	2027	2028
Ako sa stanovuje v odporúčaní Rady, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Fínska a)					
	Ročná	1,6	1,9	2,6	2,6
	Kumulatívna (*)	5,3	7,4	10,1	13,0
Bez zohľadnenia vplyvu ochranného opatrenia týkajúceho sa udržateľnosti dlhovej služby a ochranného opatrenia týkajúceho sa odolnosti deficitu b)					
	Ročná	2,6	2,7	2,7	2,8
	Kumulatívna (*)	6,4	9,2	12,2	15,2

(*) Kumulatívne miery rastu sa počítajú vo vzťahu k základnému roku 2023.

Zdroj: a) odporúčanie Rady z 21. januára 2025, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Fínska; b) údaje, ktoré poskytla Komisia.

(13) Údaje o výdavkoch verejnej správy na obranu sú zostavované a zverejňované národnými štatistickými úradmi a Eurostatom podľa medzinárodnej štatistickej klasifikácie výdavkov verejnej správy (COFOG) ([6]) v rámci Európskeho systému národných účtov (ESA2010) ([7]). Tieto údaje sú vhodné na posúdenie vplyvu výdavkov na obranu na deficit verejných financií, dlh a čisté výdavky a súvisiace koncepty. Proces zberu údajov stanoví Eurostat v úzkej spolupráci s národnými štatistickými úradmi. Východiskovým bodom by mali byť kategórie COFOG v oblasti obrany, pričom by sa mala zohľadňovať aj definícia NATO a zároveň by sa mala zachovať možnosť riešenia anomálií, ktoré by mohli vyplynúť z rozdielov medzi jednotlivými systémami ročného vykazovania. Proces zberu údajov musí byť zosúladený s lehotami na predkladanie správ v rámci postupu pri nadmernom deficite.

(14) V prípade niektorých zmlúv týkajúcich sa vojenského vybavenia podpísaných počas obdobia aktivácie národnej únikovej doložky môže navyše k samotnému dodaniu predmetu zmluvy dôjsť až v neskoršom štádiu, čo bude mať vplyv na verejné financie až po období aktivácie doložky. V snahe zohľadniť túto možnosť by sa flexibilita poskytnutá na základe národnej únikovej doložky mala vzťahovať aj na výdavky na obranu súvisiace s takýmto neskorším dodaním, a to za predpokladu, že príslušné zmluvy boli podpísané počas obdobia aktivácie doložky a že tieto oneskorené výdavky na obranu zostanú v rámci uvedeného celkového stropu.

([6]) Príručka o zdrojoch a metódach zostavovania štatistík COFOG – Štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy (COFOG) – vydanie z roku 2019.

([7]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 549/2013 z 21. mája 2013 o európskom systéme národných a regionálnych účtov v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 174, 26.6.2013, s. 1).

(15) V prípade výdavkov financovaných z úverov poskytnutých v rámci nového Nástroja bezpečnostnej akcie pre Európu (SAFE) ([8]) na posilnenie európskeho obranného priemyslu by sa uvedená flexibilita využívala automaticky. Členské štáty by v tejto súvislosti oznámili Eurostatu všetky výdavky súvisiace s obranou vynaložené v rámci nástroja SAFE v kategóriách „výrobky obranného priemyslu“ a „iné výrobky na obranné účely“, v zmysle vymedzenia v návrhu nariadenia, ktorým sa zriaďuje nástroj SAFE.

(16) Týmto odporúčaním sa nemení vymedzenie pojmov deficit verejných financií, dlh a čisté výdavky a súvisiacich konceptov. Údaje založené na týchto konceptoch má Fínsko zostavovať a vykazovať v súlade s nariadeniami (EÚ) 2024/1263, (EÚ) č. 479/2009 ([9]) a (EÚ) č. 549/2013,

TÝMTO ODPORÚČA:

1. V rokoch 2025 – 2028 sa Fínsko smie odchýliť od maximálnych mier rastu čistých výdavkov stanovených v odporúčaní Rady C/2025/656 a prekročiť ich, pokiaľ čisté výdavky nad rámec týchto maximálnych mier rastu nepresahujú súčet:

   a) i) zvýšenia výdavkov na obranu v percentách HDP od roku 2021; ii) za predpokladu, že odchýlka nad rámec maximálnych mier rastu čistých výdavkov nepresahuje 1,5 % HDP;

   b) vplyvu ochranného opatrenia týkajúceho sa udržateľnosti dlhovej služby a ochranného opatrenia týkajúceho sa odolnosti deficitu stanovených v článkoch 7 a 8 nariadenia (EÚ) 2024/1263 na maximálne miery rastu čistých výdavkov.

2. V období po roku 2028 sa Fínsko naďalej smie odchýliť od maximálnych mier rastu čistých výdavkov stanovených v odporúčaní Rady v súlade s článkom 17 alebo 19 nariadenia (EÚ) 2024/1263 a prekročiť ich, pokiaľ čisté výdavky nad rámec týchto maximálnych mier rastu súvisia s dodaniami vojenského vybavenia, ktoré boli zmluvne dohodnuté pred koncom roka 2028, a zostávajú v rámci uvedeného celkového stropu.

3. V súlade s článkom 22 ods. 7 nariadenia (EÚ) 2024/1263 sa odchýlky od maximálnych mier rastu čistých výdavkov stanovených Radou, ktoré sú povolené týmto odporúčaním, nebudú na kontrolnom účte Fínska zaznamenávať ako záporné zostatky.

4. S cieľom zabezpečiť správne zaznamenávanie dodatočných výdavkov má Fínsko zahrnúť skutočné a plánované údaje o celkových výdavkoch na obranu (oddiel COFOG 02) vrátane investícií do obrany (oddiel COFOG 02 P.51) a všetky výdavky, ktoré majú byť financované z úverov v rámci nástroja SAFE a ktoré nie sú zahrnuté v oddiele COFOG 02:

   a) za roky T-4, T-3, T-2 a T-1 (pričom rok T je aktuálny rok) vo vykazovaní pre Komisiu (Eurostat) v súlade s nariadením Rady (EÚ) č. 479/2009;

   b) za roky 2021 až do roku T (aktuálny rok), v národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch a vo výročných správach o pokroku v súlade s článkom 11 ods. 1, článkom 15 a článkom 21 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2024/1263;

   c) za roky T (aktuálny rok) a T+1 v návrhoch rozpočtových plánov v súlade s nariadením (EÚ) č. 472/2013.

Toto odporúčanie je určené Fínsku.

V Bruseli 8. júla 2025

Za Radu

predsedníčka

S. LOSE

([8]) Nariadenie Rady (EÚ) 2025/1106 z 27. mája 2025 ktorým sa zriaďuje Nástroj bezpečnostnej akcie pre Európu posilnením európskeho obranného priemyslu (SAFE) (Ú. v. EÚ L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj).

([9]) Nariadenie Rady (ES) č. 479/2009 z 25. mája 2009 o uplatňovaní Protokolu o postupe pri nadmernom schodku, ktorý tvorí prílohu Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (Ú. v. EÚ L 145, 10.6.2009, s. 1).